

ฝึกแปลบทสมาสในอรรถกถาธรรมบท ๖

หตุถิปี วนสณฺฑํ ปวิสิตฺวา ปนสกทลิลลาทีนึ นานาผลานึ สํหริตฺวา
ราสี กตฺวา ปฺนทิวเส ภิกฺขุณฺโณ อทาสิ ฯ ปณฺจสตา ภิกฺขุ สพฺพานึ (ผลานึ)
เขเปตฺตํ นาสกฺขีสุ ฯ ภตฺตกิจฺจปรีโยสานเ สตุถา ปตฺตจิวํ คเหตุวา นิภฺขมิ ฯ
นาโค ภิกฺขุณฺโณ อนฺตรนฺตเรณ คนฺตฺวา สตุถุ ปฺรโต ติริยํ อฏฺฐาสิ ฯ ภิกฺขุ ตํ
ทิสฺวา ภควนฺตํ ปุจฺฉีสุ “กึ กโรติ ฆนฺเตติ ฯ “อัย (นาโค) ภิกฺขเว ตุมฺहे
เปเสตฺวา มํ นินฺตเตตฺตีติ ฯ “เอวํ ฆนฺเตติ ฯ “อาม (เอวํ) ภิกฺขเวติ ฯ

อด นํ สตุถา “ปารีเลยฺยก อิทํ มม อนินฺวตฺตคฺมนํ, ตว อิมินา อตฺต
ภาเวน ฌานํ วา วิปฺสฺสนํ วา มคฺคผลํ วา นตฺถิ, ติฏฺฐ ตฺวนฺติ อาท ฯ

ตํ สุตฺวา นาโค มฺุเข โสณฺฑํ ปกฺขิปิตฺวา โรทฺหนฺโต ปจฺฉโต ปจฺฉโต
อคมาสิ ฯ โส หิ สตุถารํ นินฺตเตตฺตํ ลภฺนฺโต เตเนว นินฺยาเมณ ยาวชิวํ
ปฏฺิซฺคฺเคยฺย ฯ สตุถา ปน ตํ คามุปจาร์ ปตฺวา “ปารีเลยฺยก (อัย ภูมิ) อี
โต (จฺานโต) ปฏฺุจาย ตว อภูมิ, มนุสฺสาวาโส (ปเทโส) สปริปฺนฺโถ (โหติ),
ติฏฺฐ ตฺวนฺติ อาท ฯ โส โรทฺมาโน ตตฺถ จตฺวา, สตุถริ จกฺขุปลํ วิซฺหนฺเต,
หทฺเยน พลิตฺเตน กาลํ กตฺวา สตุถริ ปสาเทณ ตาวตฺีสภวเน ตฺีสโยชนิก
กนกวินาเน อจฺจราสทสฺสมชฺเณ นินฺพพตฺติ ฯ

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงบอกชื่อและวิเคราะห์บทสมาสต่อไปนี้

๑. ปนสกทลิลลาทีนึ (ผลานึ)
๒. ภตฺตกิจฺจปรีโยสานกาโล
๓. มนุสฺสาวาโส (ปเทโส)
๔. สปริปฺนฺโถ (ปเทโส)
๕. อจฺจราสทสฺสํ